

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 VALTIONEUVOSTO
Viite: valtion talousarvio 2014

ESITYS MÄÄRÄRAHAKSI SAAMENKIELISEN OPPIMATERIAALIN TUOTTAMISTA VARTEN

Saamelaiskäräjät on kokouksessaan 21.03.2013 päättänyt esittää opetusministeriölle, että saamenkielisen oppimateriaalin valmistamista varten osoitettaisiin valtion talousarviossa (mom. 29.01.02) vuonna 2014 yhteensä 1.000 000 euroa.

Perusteluina määrärahan korottamiselle esitämme seuraavaa:

- 1) Saamen kielen ja saamenkielinen opetus on lisääntynyt saamelaisten kotiseutualueella ja myönteinen kehitys näyttää jatkuvan. Kiinnostus saamenkieliseen ja saamenkielen opetukseen on lisääntynyt myös saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolella. Voimassa olevan opetuslainsäädännön mukaan saamen kieltä voidaan opettaa perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa äidinkielen ja vieraan kielen oppiaineena. Lisäksi perusopetuslaki edellyttää koulutuksen järjestäjää antamaan saamen kieltä osaavien, saamelaisten kotiseutualueella asuvien oppilaiden opetuksen pääosin saamen kielellä (L628/1998 10§). Saamen kielellä tarkoitetaan lainsäädännössä kaikkia kolmea Suomessa puhuttua saamen kieltä, inarin-, koltan- ja pohjoissaamea.

Saamenkielistä opetusta annetaan saamelaisten kotiseutualueella kaikilla peruskoulun vuosiluokilla. Saamenkielisistä materiaaleista on pulaa erityisesti inarinsaamenkielisessä ja koltansaamenkielen opetuksessa. Saamenkielistä opetusta annetaan myös lukiossa materiaali- ja opettajaresurssien tarjoamien mahdollisuuksien rajoissa. Saamenkielisen lukio-opetuksen toteuttaminen vaatii suurempaa panostamista oppimateriaalituotantoon. Utsjoen saamelaislukion kehittämishankkeen yhteydessä on esitetty lukion oppimateriaalien kääntämistä saamen kielelle. Oppimateriaalin valmistamisessa on resurssien vähäisyyden vuoksi jouduttu jo pitkään keskittymään vain perusopetuksen materiaaleihin.

Esiopetusta varten tarvitaan materiaaleja, jotka vahvistavat saamelaislasten kielellistä kehitystä ja kulttuuri-identiteettiä. Saamelaisalueen koulutuskeskuksen tarjoamaa opetusta varten tulee valmistaa lisää saamenkielisiä oppimateriaaleja. Erityisesti digitaaliset oppimateriaalit toimivat hyvin aikuiskoulutuksen materiaaleina, koska niitä

on helppo muokata erilaisia kursseja varten ja toisaalta niiden käyttö etäopetuksessa on vaivatonta. Oppimateriaalimäärärahaa tulee lisätä siten, että materiaaleja voidaan valmistaa kaikille kouluasteille esiopetuksesta aikuiskoulutukseen. Elinikäisen oppimisen periaatteiden toteuttaminen edellyttää myös oppimateriaalin tuottamista kurssi- ym. koulutus-toimintaa varten.

- 2) Uusien opetussuunnitelmien valmistustyö on käynnistynyt ja saamenkielisiä oppimateriaaleja tulee uudistaa lähivuosina siten, että siirtyminen uuden opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen tapahtuu joustavasti. Materiaalien ajantasaistaminen vuosien 2014 - 2016 aikana onkin suuri haaste, joka hyvin toteutuakseen vaatii panostamista oppimateriaalien uudistamistyöhön.
- 3) Uuden teknologian hyödyntäminen saamenkielisessä ja saamen kielen opetuksessa tarjoaa erityisiä mahdollisuuksia vähemmistökielten opetukseen. Uuden teknologian hyödyntäminen tulee korostumaan myös uusissa opetussuunnitelmissa. Saamenkielisessä opetuksessa on erityispiirteitä, joiden tehokkaassa ratkaisemisessa uusi teknologia ja sitä hyödyntävät materiaalit ovat avainasemassa. Saamenkielisen ja saamenkielen opetuksen tueksi tulee valmistaa materiaaleja, jotka hyödyntävät uutta teknologiaa ja uusimpia opetusmenetelmiä ja oppimisprosesseja. Saamelaiskäräjät on useissa yhteyksissä kiinnittänyt huomiota virtuaaliopetuksen mukanaan tuomiin mahdollisuuksiin järjestää opetusta kotiseutualueen ulkopuolelle, jossa viimeisten tilastojen mukaan asuu jo 70% alle 10-vuotiaista saamelaislapsista. Uuden teknologian avulla on mahdollista hyödyntää opetusresursseja myös yli valtakunnan rajojen.
- 4) Saamen kielistä uhanalaisimmassa asemassa ovat inarin- ja koltansaame. Näiden kielten tukemiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Erityisen tärkeitä ovat materiaalit, jotka tukevat kielen elvytystyötä. Tämän työn tueksi tarvitaan materiaaleja inarinsaamen- ja koltansaamenkielistä esiopetusta varten ja erityisiä kieltä rikastuttavia materiaaleja kielipesistä inarinsaamenkieliseen opetukseen jatkaville oppilaille.
- 5) Saamelaiskäräjien koulutus- ja oppimateriaalilautakunta vastaa yksin saamenkielisten oppimateriaalien suunnittelusta, valmistamisesta, kehittämisestä, jakelusta ja tiedottamisesta Suomessa. Koulutus- ja oppimateriaalitoimistossa, joka vastaa oppimateriaalityön käytännön toteuttamisesta, on vain kolme työntekijää. Toimiston henkilökunta on asetettuihin tavoitteisiin nähden liian pieni. Erityisesti lisäresursseja tarvitaan kielenhuoltoon ja terminologiatyöhön ja inarin- ja koltansaamen materiaalien valmistamiseen.

Klemetti Näkkäljärvi
Puheenjohtaja

Hannu Kangasniemi
Oppimateriaalisihteeri

Liitteet: Alustava suunnitelma vuonna 2014 tuotettavista saamenkielisistä materiaaleista (Liite 1)

2014

TULOT / BOADUT / PUÁBUH / PUAB

Oppimateriaalien myyntitulot / Oahppamateriaalaid vuovdinboadut

20000

MENOT / GOLUT/ KOLOH/ KUUL

A. Toimistokulut / Doaimmahatgolut / Tuáimáttáhkoloh / Koonháarkuul

- materiaalien valmistamiseen liittyvät toimistokulut (kopiointi, postitus, laitteiden vuokrat, puhelin, tietoliikenneyhteydet, toimistotarvikkeet, muut toimistokulut)

27000

B. Palkat: Oppimateriaalityöntekijät / Oahppamateriaalilabargit / Oppámateriaalpargeeh / Vuá´pstemaaunásreáuggi

- * pohjoissaame (materiaalityöntekijä äidinkieli) 53000
- * inarinsaame (materiaalityöntekijä äidinkieli) 53000
- * kolansaame (materiaalityöntekijä äidinkieli) 53000
- * kielityö-pohjoissaame (kielentarkastus, kielenhuolto, terminologiatyö) 43200

Pohjoissaame / Davvisámegiella / Oriäláškielá / Tuoddársáá´mkiöll

Ovdaoahpahusa materiálá/ Esiopetuksen materiaalil/ Ovdášmáttááttás materiálá / Ouddmáittós materiálá

ympäristötieto-käsikirjoitus, kuvat, painatus 15900

Äidinkieli -alkuopetuksen digimateriaali

lisenssimaksu 8000

Äidinkieli - uusintapainokset

- Áppes, min meahci máidnasat + hájehallangiiri 8800
- Gielallaleaika 2 3000
- Gollegiellean 3, giđđa 3000
- Äidinkieli 4 - työkirjan painatus 3000
- Mu gielá 5-6+ hájehallangiiri 6300
- Saame 8 (käsikirjoitus, taitto, kuvat, painatus) 21300
- Lukion äidinkieli (kurssit 4, 5 -taitto, painatus, kuvat) 18700

Saame vieraana kielenä

- Alakoulu osat 2, 3 -käsikirjoitus, kuvitus, taitto, painatus 30700
- Lukio , kurssi 6 (käsikirjoitusyö) 8000

Tuotantosunnitelma 2014 / Buvtadanplána 2014

Liite/ Meldus 1

Biologia - Maantieto	Biologia 7-8 kirjat (2 teksti, 2 harjoituskirjaa -käännös, taittomateriaalit, kuvamateriaalit, painatus) lukio 1-2 kurssit - käännökset	37200 25000
Uskonto	Uskonto 3-4 kirjat - 2 tekstikirjaa, 2 harjoituskirjaa (käännös, tekijänoikeudet, digitaalisaineisto, kuvamateriaali, painatus)	6000
Fysiikka - kemia	Fysiikan 7-9 kirjat (2 teksti, 2 harjoituskirjaa -käännös, taittomateriaalit, kuvamateriaalit, painatus)	44500
Matikka (Lohkoleaika) -räidu 1-6/ Matikka (Lohosierä)-räidu 1-6 / Matikka (Lookksior) -sarja 1-6/ Matikka-räidd 1-6	matematiikka 1-6, 10 vastaukset-kirjaa (oikeudet, käännökset, digitaalisaineisto, painatus) lukio 1-2 kurssit - käännökset matematiikka - opettajan opas 1-4 (oikeudet, digimateriaali, käännös, kuvat)	35000 20000 28500
Inarinsaame / Anaråškieä / Anaråšgiella/ Aanaarsää`mkiöll		
Äidinkieli	äidinkieli 3 -tekstikirja, työkirja (kuvitus, taitto, painatus) kaunokirjallisuus (lastenkirja, nuortenromani) lukion äidinkieli 2 (kurssikirja - kuvitus, taitto, painatus)	24000 13500 14000
Inarinsaame vieraana kielenä	saame 5 -tekstikirja, harjoituskirja (käskirjoitus, kuvitus)	21000
Inarinsaamen sanakirja	sanakirja (korjaukset, taitto, painatus)	10500
Matematiikka	matematiikka 4-6 (6 kirjaa -käännös, painatus)	72000
Biologia - Maantieto	biologia 9 - teksti-ja harjoituskirja (käännös, digimateriaali, painatus, kuvat) maantieto 9 - teksti-ja harjoituskirja (käännös, digimateriaali, painatus, kuvat) Historia 5 -oikeudet, käännös, digitaalisaineisto, kuvat painatus	22200 22500 21500

Tuotantosunnitelma 2014 / Buvtadanplána 2014

Lite/ Mheidus 1

Koltansaame / Sää' mkiöll / Nuorttäsämkielä/ Nuortasámegiella

Äidinkieli	äidinkieli 2 (kuvitus, taitto, painatus)	24000
	äidinkieli Lukio 1 (kuvitus, taitto, painatus)	12000
	lastenkirja (käännös, painatus, kuvat)	9500

Ympäristötieto	ympäristötieto 2-3 (käännös, digitaalilaineisto, kuvat, painatus)	20200
-----------------------	---	-------

Lasten filmit (peukaloisen retket, koltansaame - pohjoissaame)	käännöstyö	16400
---	------------	-------

Ammatillinen koulutus	duodji - digitaaliset materiaalit (SAKK materiaalien kokoaminen)	20000
------------------------------	--	-------

Aikuiskoulutus	digitaalimateriaalit (Saamelaisalueen koulutuskeskus)	35000
-----------------------	---	-------

Muut		
-------------	--	--

Uusintapainokset	Davin, Cealke dearvvuodaid, Giela geainnu, Kieäläyemi, Hitruu, Áppes, Aabis, Mu giella 5-6, Lohkoleatka, Káhtagirji, Sisi	45600
-------------------------	---	-------

Luokan ohjesmateriaalit	lukujärjestys, seinäjulistukset kuvapankin kuvat (kuvaoikeudet)	4000 15000
	digitaaliset ääni- ja videonauhat (materiaalien digitaalisointi ja kopiointi)	12000

Yhteispohjoismainen materiaalityö	yhteispohjoismainen materiaalityö	33000
--	-----------------------------------	-------

Oktiibuot / Yhteensä / Ohsis/ Öhtsa		1020000
Haettava avustus (Tuotantokulut - Arvioidut kirjanmyyntitulot)		1000000